

ТАҚРИЗ

Ба рисолаи диссертациони Қаландарова Манзура Сайдасроровна дар мавзуи «Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогика аз рӯи ихтисоси-13.00.08 - назария ва методикаи омӯзишу парвариш (таҳсилоти олии касбӣ).

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот. . Эълон шудани солҳои 2020 - 2040 соли рушди фанҳои табиатшиносӣ, риёзӣ ва амиқ боз як иқдомест, ки барои рушди фанҳои дақиқ таъсири мусбӣ расонид.

Раванди илмӣ-техникӣ ба инкишофи системаҳои таълимӣ таъсири калон расонида, талабот нисбат ба сифати таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ зиёд шуда истодааст, ки ин боиси афзудани талабот нисбат ба омода кардани омӯзгорон дар ин муассисаҳои таълимӣ мегардад.

Ҳангоми тайёр намудани омӯзгорони фанҳои физика, ки яке аз фанҳои асосии таҳассусӣ ба ҳисоб меравад, ба гурӯҳи фанҳои табиӣ -риёзӣ дохил мешавад. Ҳар гуна таҳқиқоти муосири илмҳои табиатшиносӣ бидуни истифодаи мафҳум ва қонунҳои физикӣ, инчунин методҳои таҳқиқотии он имконнопазир аст. Аз ин рӯ, дар таълими ин фан татбиқ намудани муносибати тамоюли касбӣ, яке аз самтҳои афзалиятнок дар тақмили малакаҳои касбии омӯзгорони ояндаи физика ба ҳисоб меравад. Зимни таҳқиқот муаллиф ба ҳулосае омадааст, ки масъалаи «Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир» дар ҷумҳурӣ кам омӯхта шудааст, ва ба таҳқиқот ниёз дорад.

Ҳамин тариқ, мавҷуд набудани ягон таҳқиқоти махсуси мукамал оид ба масъалаи таҳқиқотӣ, мавҷуд набудани маводи таълимию методи ба забони тоҷикӣ барои омӯзгорони физикаи муассисаҳои таҳсилоти олии педагогии ҷумҳурӣ, дурусту самаранок ба роҳ намондани татбиқи муносибати тамоюли касбӣ, мубрамият ва замонавӣ будани мавзуи таҳқиқотро собит менамояд.

Мавзуи таҳқиқот Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир.

Навгониҳои илми таҳқиқотро инҳо ташкил медиҳанд:

1. Муқаррар карда шудааст, ки истифодаи яқҷояи усулҳои фаъоли таълим ва усулҳои низоми анъанавӣ якдигарро пурра менамоянд ва дар таълими фанни физика дар МТОК ба натиҷаҳои назаррас оварда мерасонад.

2. Нишон дода шудааст, ки яке аз роҳҳои инкишофи қобилияти маърифатӣ ва фарҳангӣ – техникӣ дар таълими фанни физика ахбори технологӣ ба шумор меравад ва фаъолияти эҷодии бакалаврҳоро ғанӣ мегардонад.

3. Нишон дода шудааст, ки китобҳои дарсӣ ва васоити таълимии мавҷуда (ба забони русӣ, ҷопи солҳои гуногуни нашриётҳои Россия) ва васоити таълимии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп гардида аз фанни физика дар МТОК моҳиятан раванди муносибати босалоҳиятро дар таълим таъмин карда наметавонанд ва мазмунан ба ин низом мувофиқ нестанд.

4. Омилҳои асосии баланд бардоштани маърифати эҷодкории бакалаврҳо аз фанни физика муайян ва роҳҳои амалӣ гардондани онҳо нишон дода шудааст.

5. Нишон дода шудааст, ки барои бо низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ тайёр намудани бакалаврҳои муосири ҷавобгӯи стандартҳои давлатию байналмилалалӣ қори мустақилонаи бакалаврҳоро дар сатҳи зарурӣ ба роҳ мондан лозим мебошад. Агар дар низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ дар раванди таълим ба бакалаврҳо иҷро намудани қорҳои мустақилонаро ташаккул диҳем, он гоҳ мо ба мақсади асосии худ - тайёр намудани бакалаврҳои муосири ҷавобгӯи стандартҳои давлатию байналмилалӣ шарафёб мегардем.

6. Методикаи таълими мавзӯҳои физикаи умумӣ аз фасли механика бо усулҳои фаъол – усули интерактивӣ, низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ ва усули муносибати босалоҳият дар таълим нишон дода шудааст. Методикаи таълими ин мавзӯҳо барои устодони фанни физикаи умумӣ дар МТОК ва бакалаврҳо ҳамчун дастури методӣ хизмат мекунад.

7. Дар таҷриба муқаррар карда шуд, ки истифодаи усулҳои фаъоли таълим шавқу ҳаваси бакалаврҳоро нисбати омӯзиши фанни физика афзун мегардонад ва онҳо ҳамеша кӯшиш ба харҷ медиҳанд, ки сатҳи донишашонро ба талаботи замон мувофиқ гардонанд.

8. Нишон дода шудааст, ки усули интерактивӣ усули анъанавии таълимро пурра мегардонад. Устоди бомаҳорату боистеъдод метавонад дар машғулиятҳои фанни физика аз усули таълими анъанавӣ ба усули таълими интерактивӣ гузашта, маҳорати чун эҷодкориро сайқал диҳад. Методҳои гуногуни таълим имконият медиҳанд, ки роҳи самарабахши

омӯзиш интихоб карда шавад.

9. Муқаррар карда шуд, ки новобаста аз истифодаи усулҳои фаъоли таълим ҳангоми таълими фанни физика дар МТОК диққати асосиро ба проблемаҳои равона кардан лозим аст, ки бакалаврҳо ба салоҳияти асосӣ - ҳал карда тавонистани масъалаҳои аз ҷаҳлҳои гуногуни фанни физикаи умумӣ соҳиб гарданд.

10. Роҳи усулҳои ташаккул додани дараҷаи фикрӣ – эҷодӣ ва зехнии бакалаврҳо ҳангоми таълими физика дар МТОК нишон дода шудааст.

11. Барои санҷиши дурустӣ ва самаранокии усулҳои таълимии пешниҳодшуда, бо усулҳои анъанавӣ ва усулҳои фаъоли таълим дар факултетҳои физика ва математикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ва дар факултети муҳандисӣ – энергетикаи Донишқадаи технология ва менеҷменти иноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб, озмоиш педагогӣ гузаронида шуд. Озмоиши педагогии гузаронидашуда тасдиқ намуд, ки истифодаи технологияи муосир ва усулҳои фаъоли таълим дар баланд бардоштани сатҳи дониши бакалаврҳо аз фанни физикаи умумӣ ва бедор намудани шавқу ҳаваси онҳо ба омӯзиши фан саҳми беназир доранд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот аз зерин иборат аст:

Натиҷаҳои таҳқиқотро ҳамчун маводи таълимӣ дар фаъолияти педагогӣ, таълифи китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимии ва васоити ёрирасони таълимӣ истифода бурдан мумкин аст.

Аз натиҷаҳои таҳқиқот инчунин барои рушди зехнии бакалаврҳо истифода бурдан мумкин аст.

Устодони МТОК метавонанд аз натиҷаҳои таҳқиқот дар машғулиятҳои фанни физикаи умумӣ баҳри баланд бардоштани сифати таълим истифода баранд.

Истифодаи муштараки усулҳои фаъоли таълим ва таълими анъанавӣ ҳангоми тадриси физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ҷиҳати баланд бардоштани сатҳи сифати таҳсиланд.

Нуқтаҳои ҷимояшавандаи диссертатсия:

1. Истифодаи муштараки методҳои фаъол ва анъанавӣ дар таълими фанни физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ҷиҳати баланд бардоштани сифати таълим ва сатҳи дониши бакалаврҳо.

2. Инкишофи қобилияти маърифатӣ ва фарҳангӣ – техникаи бакалаврҳо дар таълими фанни физика дар МТОК тавассути ахбори техникаӣ.

3. Ба талаботи муносибати босалоҳият дар таълим мувофиқ набудани мазмуну мундариҷаи китобҳо ва воситаҳои таълимии ҷопи Руссия ва Тоҷикистон аз фанни физикаи умумӣ барои МТОК.

4. Омилҳои асосии баланд бардоштани маърифати эҷодкории бакалаврҳо аз фанни физика дар МТОК ва роҳҳои амалӣ гардонидани онҳо.

5. Ҷавобгӯ набудани барномаҳои таълимии намунавӣ ба талаботҳои низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ дар МТОК, паст гардидани сифати таълим, ҳалалдор кардани қори устодони фанни физикаи умумӣ дар баланд бардоштани сатҳи дониши бакалаврҳо ва душвор гардонидани баёни пайдарпайии мавзӯҳо.

6. Дар низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ тайёр намудани бакалаврҳои ҷавобгӯӣ стандартҳои давлатию байналмилалӣ тавассути дар сатҳи зарурӣ ба роҳ мондани иҷрои қори мустакилона дар МТОК.

7. Методикаи таълими мавзӯҳои физикаи умумӣ аз фасли механика бо усулҳои фаъоли таълим, низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ, усули интерактивӣ, муносибати босалоҳият дар таълим ва барои устодону бакалаврҳо ҳамчун дастури методӣ хизмат кардани онҳо.

8. Афзун намудани шавқу ҳаваси бакалаврҳо дар омӯзиши фанни физикаи умумӣ дар МТОК тавассути истифодаи усулҳои фаъоли таълим ва кӯшиши бакалаврҳо барои ба талаботи замон мувофиқ кардани сатҳи донишашон.

9. Усули анъанавии таълимро пурра намудани усули интерактивӣ ва дар машғулиятҳои фанни физикаи умумӣ аз усули анъанавии таълим ба усули интерактивии таълим гузаштани устодони бо-маҳорату эҷодкор.

10. Ҳалли масъалаҳои, ки дар МТОК новобаста аз истифодаи роҳу усулҳои фаъоли таълим бакалаврҳо ҳал мекунанд, ба салоҳияти асосӣ – ҳал карда тавонистани масъалаҳо аз фаслҳои гуногуни фанни физикаи умумӣ соҳиб мегарданд.

11. Роҳу усулҳои ташаккул додани дараҷаи фикрӣ – эҷодӣ ва зеҳнии бакалаврҳо ҳангоми таълими фанни физикаи умумӣ дар МТОК.

12. Озмоиши педагогӣ барои санҷидани дурустӣ ва самара-бахшии методҳои таълимии пешниҳод кардашуда бо усулҳои анъанавӣ ва усулҳои фаъоли таълим ва тасдиқ ёфтани самарабахшии истифодаи технологияи муосир – усулҳои фаъоли таълим дар баланд бардоштани сатҳи дониши бакалаврҳо аз фанни физикаи умумӣ ва бедор намудани шавқу ҳаваси онҳо ба омӯзиши он дар МТОК.

Мазмуну мӯҳтавои мақолаҳои илмӣ-методии нашркардаи муаллиф ва автореферат бо мазмуну муҳтавои рисола мувофиқат мекунанд.

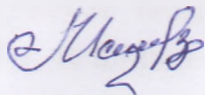
Хуллас, рисолаи диссертатсионии Қаландарова Манзура Сайдасроровна дар мавзӯи «Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир» таҳқиқоти илмӣ - таҳассусии анҷомёфта буда, аз

рӯйи ҳаҷму арзиши назариявӣ ва амалии ҳулосаҳои илмӣ ба талаботи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст. Муаллифи рисола барои соҳиб шудан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагога аз рӯйи ихтисоси 13.00.08.03 - назария ва методикаи таълиму тарбия (таҳсилоти олии касбӣ) (13.00.08.03 - назария ва методикаи фанҳои табиӣ (таҳсилоти олии касбӣ) сазовор мебошад.

Такризи аз ҷониби номзади илмҳои педагога, мудири кафедраи методикаи таълими физика ва технологияи материалҳо, Парвинаи Усмони Сафарзода тартиб дода шуда, дар ҷаласаи васеи кафедраи «Методикаи таълими физика»-и Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рӯдакӣ» муҳокима гардида, ба тариқи овоздиҳии кушода аз тарафи қолли аъзоёни кафедра қабул гардид ва бо қарори № 4 аз 28 апрели соли 2023 тасдиқ шудааст.

Мудири кафедраи «Методикаи таълими физика ва технологияи материалҳо» -и Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рӯдакӣ», доктори фалсафа PhD (аз рӯйи ихтисоси физика): Парвинаи У. С.

Котиби ҷаласа:

Маҳмудова Ситора

Имзои Парвинаи У.С.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Муассисаи давлатии таълимии
«Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдулоҳи Рӯдакӣ».

 Амиров Ф.А.